

A XV. PILISI TÚRA

Pilisszentlászlóiak idén sem hiányoztak a Pilisről

2025. május 17. szombaton történt a Pilis tető immár huszadik megmászása. Az egész, lehet mondani akció, 2009. május 16-án kezdődött. Ekkor szervezett a Pilisi Szlovákok Egyesülete és Regionális Kulturális központja, valamint, valamint Pilisszentkereszt Szlovák Önkormányzata felmászást a Pilis tetejére. A közös ösvények a barátság elmélyülése jegyében elnevezésű rendezvény célja az volt, hogy tiszteljük az ősök emléke előtt. Megtapasztaljuk az összetartást és hozzájárulunk a jóakarat erőinek az emberek közé zárásához.

Havelka József, a Pilisi Szlovákok Szövetségének és Regionális Kulturális Központjának akkori elnöke, Bemjén Márta és a Szlovák Önkormányzat Közgyűlésének tagja, Fuhl Imre úgy döntött, hogy szervez túrát a Pilis tetejére minden év májusában. Szerintük a rendezvény alkalmas volt arra, hogy elmélyítse a barátságot a résztvevők és egyben országunknépei között. A kezdeményezést támogatta és az első, ilyen rendezvény védnökségét a Szlovák Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott magyarországi nagykövete, Juraj Migas biztosította. Akkor nem csak én, mint a

Pilisszentlászló Szlovák Önkormányzat elnöke, hanem sokan mások is Pilisszentlászlóról.

Azóta eltelt 16 év. A járvány miatt 1 év kimaradt.

A rendezvény sikeresen fejlődött. 2016 – tól a nyolcadik túrától Juraj Migasnak, az említett egykori szlovák nagykövetnek és a magyarországi szlovákok nagy barátjának emlékműve alcímet viseli. Anyaországában is jó hírnévre tett szert. Néha úgy tűnik, hogy a „külföldi” szlovákok” (a magyarországi szlovákok szempontjából ők a szlovákok) győznek. Néhány évvel ezelőtt ezt írtam: „Számomra úgy tűnik, hogy még a mászással kapcsolatos eredeti ötlet is kezd kicsit kopaszodni. A magyarországi igaz szlovák megismételhetetlen hazai hozzájárulása elvész.” A Pilis (taálkozó és kilépés) elsősorban arra szolgáljon, hogy a helyi szlovákok aláírják tekintélyes múltjukat. Lehetőségeként megosztani ma ésmost. Letétként és forrásként a

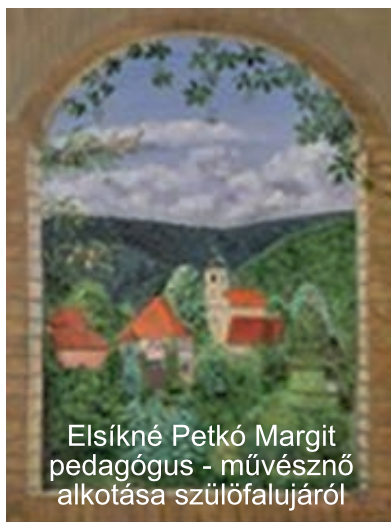
magyarországi szlovákság jövőbeni megőrzéséhez”. Számomra úgy tűnik, hogy a világhárvány után a „Pilisbe emelkedés” ismét az eredeti gondolatot követi: „Közös utakon keresztül, a barátság elmélyülésének jeleként..” Pilis népe, nemzeteink, szlovákok magyarok, és minden jó ember közötti akarat, és erre pályáznak a szentlászlóiak is. Pilisszentlászló Szlovák Önkormányzat koszorúja idén is felkerült Juraj Migas és Havelka. József emléktáblái fölé.

Idén, immár a 15. Pilis- tető megmászási túrát tartottuk meg. Hajdanában a Pilis tetőt valóban gyalog megmászó nagyszerű túrán elsősorban a néhai igen szimpatikus Juraj Migas, szlovák nagykövetünk valamint Pilisszentkereszt elsőiziglen megválasztott polgármesterére Havelka Józsefre emlékezünk.

F R

Senváclavania na Pilíši aj v roku 2025

V sobotu 17. mája 2025 sa uskutočnil 15. ročník výstupu na Pilíš, ktorý od roku 2016 nesie názov Memoriál Juraja Migaša. Senváclavania a ja sme boli opäť pri tom. O sebe širim, že som Pilíšan voľbou. Zásluhu na tom má predovšetkým moje priateľstvo s Rudom Fraňom zo Senváclavu. Tak som spoznal nielen Senváclav a jeho okolie, ale najmä dobrých ľudí spod Pilíša. Už v roku 2009 som sa s ním zúčastnil prvého ročníku výstupu na Pilíš. Chodili sme pravidelne každý rok mimo dvoch ročníkov, ktoré sa pre pandémiu nekonali. Tohtoročný výstup začína ako vždy v Dome pilíšskych Slovákov v Mlynkoch. V jeho priestoroch sme si pozreli výstavu obrazov slovenských umelcov, ktoré vytvorili na maliarskom tábore vo Veľkom Banhedeši. Dnes navyše sme sa potešili aj z obrazov umelkyne zo Senváclavu Margity Elsikovej, rodenej Petkó. Program pokračoval tradičným kladením vencov a kvetov pri pamätných tabuliach zakladateľov „Výstupu na

Pilíš“: slovenského veľvyslanca v Maďarsku Juraja Migaša a starostu obce Mlynky Jozefa Havelku. Samozrejme svoju úctu vyjadrili aj zástupcovia slovenskej samosprávy zo Senváclavu. Následne začal výstup – peši, na bicykli a inak.

Vrchol Pilíša pri rozhľadni svätého Eusébia je magické miesto. V deň nášho výstupu obohatené o pivo čapované starostom obce Mlynky zo Slovenska a o guláš, ktorý „navaril“ veľvyslanec SR v Budapešti Pavol Hamžík. Mimochodom, Rudo Fraňo v priateľskom rozhovore s pánom veľvyslancom Hamžíkom ocenil výborný guláš a informoval ho o slovenskom živote v Senváclave a svojej vydavateľskej a spisovateľskej činnosti. Podaroval mu tohtoročné číslo Trubnika a svoju publikáciu: Vojenská knižka.

Výstup na Pilíš v roku 2025 sa vydaril.
Jozef Schwarz

Pilisszentlászlóiak 2025 évben is a Pilisen

2025 május 17. szombaton 15. évfordulón is felmáztak a Pilisre, mely 2016 óta Juraj Migas emléktúra elnevezést viseli. Szentlászlóiak és én is ismét jelen voltunk. Magamról azt terjesztem, hogy szabadakaratomból pilisi vagyok. Ez elsősorban a pilisszentlászlói Franyó Rudolf barátságának érdeme.

Így ismertem meg nem csak Pilisszentlászlót és környékét, de sok jó lelkű embert a Pilis alatt. Már 2009. évben részt vettem vele első évében a Pilis megmászásának. Minden évben részt vettünk a túrán, kivéve két évet, amely a pandémia miatt kimaradt.

Ebben az évben való felmenetel a többi évhez hasonlóan a pilisi szlovákok házában kezdődött. A ház helyiségeiben néztük meg képeit - a szlovákajkú művészeknek, melyeket Nagy Bánhegyesen megrendezett festőtáborban alkottak. Most leginkább Elsíkné Petkó Margit művésznő alkotásainak örvendtünk.

A program – műsor a tradicionális koszorúk és virágok emléktáblák alatti elhelyezésével folytatódott. „Vystupu na Pilis” ... Szlovákia nagykövete Magyarországon Juraj Migas, és a Pilisszentkereszt község polgármestere Havelka József. Természetesen tiszteletüket lerótták a Pilisszentlászló Szlovák Önkormányzat vezetői, Dombai Gáborné Judit – Petkó Gábor és koszorút helyeztek el.

Végül elkezdődött a Pilis-tető meghódítása. Gyalog, kerékpárokkal, és másként.

A Pilis-tetőn megépített Szent Özséb kilátó mágikus hely

Fellépésünk napján nagy csapolt sörkínálattal, és nagyon finom gulyással vendégelt meg minket Polgármestere a Szlovákiában lévő Mlynky településnek, melyet Szlovákia Budapesten székelő nagykövete Pavol Hamzik „főzött”. Franyó Rudolf baráti beszélgetést folytatva a nagykövet úrral igen nagyra értékelte az ízletes gulyást, majd kötetlen beszélgetésben informálta röviden szlovákságunk helyzetéről. Szó esett néhány közös ismerősökről is. Befejezésül a – BOL SOM CESHOSLOVENSKU 1968 c. könyvét és az idei Kürtös számokkal ajándékozta meg, a magyarul is tudó nagykövet urat.

Fellépés a Pilisre 2025. jól sikerült!

Jozef Schwarz írását fordította: F R

Éljen május 1.

Május 1. ünnepe az ókori Rómától ered, ahol a Floralia nevű ünnepet tartották ezen a napon. A Floralia a virágok és a termékenység istennője, Flora tiszteletére szervezték, és a tavasz kezdetét ünnepelték vele. Az ünnep hagyományos szimbóluma a májusi királynő, aki a termékenységet és a virágokat képviseli. Hazánkban és Európa - szerte szokás volt, hogy május elsején színes szalagokkal díszített májuszfat állítottak. Sok helyütt ma is őrzik a hagyományt. A májusfa a fiatalság, az újjászületés és a szerelem

szimbóluma. Jakab-fának is nevezik, mivel Szent Jakab vértanú napján állítják. A szép népszokásról a 15. századból valók az első feljegyzések, ám ennél valószínűleg sokkal régebbre nyúlik vissza a története. A hagyomány szerint a májuszfat április 30-ról május 1-re virradóra, az éj leple alatt vagy kora hajnalban díszítették. Voltak kisebbek és nagyobbak is, de általában mindegyikre színes szalagokat kötözték.

A májusfaállítás az udvarlasi szándék kifejezésére szolgált. Csoportba verődve érkeztek a fiatal

legények a lányos ház elé, közös erővel cipeltek a helyszínre egy magasabb fát, melyet csaknem teljesen lombtalanítottak, és beástak a földbe. Volt, hogy a kerítéshez rögzítették, hogy ne dőljön el. Tarka szalagok mellett finom csemegékkel dekorálták a házban lakó lánynak. Így készült el a májusfa. A fát az egyik ifjú kiszemeltjének vagy kedvesének háza elé állították. Mivel a májusfa a szerelem szimbólumaként az érdeklődést, szándékot jelölte, a lány büszke lehetett, hogy májusfát kapott. Ha egy ház előtt több fa is állt, az megmutatta, hogy egyszerre több legény is erősen érdeklődik a hajadon iránt. Ilyenkor versenyre keltek a lány kegyeiért. Az is előfordult, hogy a legények megpróbálták egymás májusfáját ellopni, így viccelődve vagy nehezítve a másik dolgát. Egyes településeken szokás volt, hogy szerenádokat is adtak a lánynak, aki a zenét hallva egy szál gyufát gyújtott, majd borral kínálta az ifjakat. A májusfa megmászása is az udvarolni vágyó legény feladata volt. Ha sikerült, lehozta a fa tetejéről a butykost, melyben általában valamilyen alkoholos ital volt. Olykor paprikás vízzel

helyettesítették, hogy tréfát űzhessenek vele.

A májusfaállítás egyes területeken nemcsak a közeledés szándékát jelezte, hanem a húsvéti locsolkodáshoz hasonlóan a fiatal nőrokonoknak is járt. Ha pedig egy lánynak rossz híre volt, akkor kacatokkal díszített fát kapott, ezzel szégyenítették meg. Később a május elsejei közösségi rendezvény díszeként is sokfelé állítottak májusfát, általában a község központjában. Van, ahol most is látni. Hagyományosan pünkösdkor bontották le a fát, körülötte a tánc és a májusfa ledöntése az ünnepség részét

képezte. Sajnos most már egyre inkább kezd elhalványulni ez a szokás. Itt Pilisszentlászlón idén már csak két májusfa lett felállítva. Egyet szlovákságunk lelkes hagyományörzői állítottak a főtéren. Családi- ház udvarában illetve a kerítésnél mindössze egyet lehetett látni, a Petőfi utca elején. Sajnos sok más az évek hosszú sora után, más igen szép hagyományörző szokásaink is, mivel nem gyakoroljuk egyre inkább elfelejtődnek.

F R

27

Huszonhét ló külön – külön mind tudna egy irányba haladni, de összeláncolva egymáshoz meg sem tudnak mozdulni. Ez a tehetetlenség törvénye a fizikából. Minél nagyobb valaminek a tömege, annál kisebb a mozgékonyasága. Batsányi szavaival: „Nem sokaság, hanem lélek, s szabad nép tesz csuda dolgokat”... Apropó – Róma. Őt is utolérte a birodalmak sorsa. Miután mindenkit bekebeleztek, , mindenki elfoglalta őket is. Le tudná nyelni Európa Ukrajnát, de megemészteni nem tudná, hanem megfulladna tőle. Európa átvette a felvett baltikumiai oroszgyűlöletét már évtizedekkel

ezelőtt. Ezt a gyűlöletet kiterjesztették később Kínára is „Trumfékra” is. Akit már Merkel is gyűlölt, akárcsak Putyint, és Orbánt. Nem az egész világ hülye, csak Merkel volt az. Az USA Oroszország és Kína sikert sikerre halmoz, mialatt Nyugat Európa belefülled az illegális migrációba. „Nincs felső határ, megoldjuk”. Mondta Merkel. Nem tudják megoldani. Hanem belepusztulnak. „Róma ledől és rabigába görnyed”. Nincs új a nap alatt.

Losonci Miklós

Rendőr- és Tűzoltónap 2025 Dunakeszi

Május 2. komoly programot ígért a Dunakeszin megrendezett rendvédelmi szervek vármegyei családi napján. A Pest Vármegyei Tűzoltó- és Rendőrnapon felvonult a Terrorelhárítási Központ gépparkja, a Katasztrófavédelmi Főigazgatóság és egyes Önkéntes tűzoltóság gépjárműfecskei és magasból mentő járművei, a rendőrség személyi és fegyverállománya, na meg a vagány rendőrmotorok. Interaktív és látványos napnak néztünk elébe, amit 16:30-as kezdéssel a Kozmix koncertje zárt.

A rendőrség és tűzoltóságokon kívül a társszervek is képviseltették magukat. Közlekedésbiztonsági sátrak előtt a kisgyermekek számára kerékpáros vetélkedő színesítette az egész napos programot. Önkéntes Tűzoltó Egyesületünk részéről hárman vettünk részt a sok különböző programokkal teli eseményen. Sokan kilátogattak a rendezvényre kicsik és nagyok mindenki jól érezte magát. Köszönjük a szervezőknek. A mellékelt képen középen Branyiczky Márk tű. dandártábornok Pest Vármegyei katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgatója, balra Dr. Schweickhardt Gotthilf egyesületi titkár, jobbra Mihics József egyesületi elnök.

Fotó: Schweickhardt Annamária
Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Zenés ébresztő - Ápoljuk a hagyományt

Szülőfalumban, Mogyorósbányán idén is folytatódott a most már tradicionálisnak mondható Május 1. kora reggelén történő zenés ébresztő. Ezt a hagyományt példaértékűnek kell tekinteni, hiszen amint a képen is látható, nem egyéni, de közösségi

szellemet fokozó kezdeményezés, volt ez már elődeink idejében is. Nem csak szűk hazánkban, de szinte az egész világon megünneplik ezt a napot, mely a munka ünnepe megnevezést kapta. Szülőfalumban, mint az a képen is látható a kevés őslakossághoz képest igen jelentős létszámú zenésünk vesz részt a május 1. történő reggeli zenés ébresztőben.

Ezen a jeles ünnepnapon az immár szinte 100 éves hagyományt ápolva minden utcát végigjárva zenés ébresztővel ébresztik a község lakóit. Ez a hagyományörzés, nemzetiségeinktől függetlenül közös hazánkban Magyarországon bár egyre kevésbé de még mindig megmaradt.

Franyóné Pálincás Margareta

ÖRÖK EMLÉKEZET OKÁÉRT

Hadifogolyként az Orosz Paradicsomban

1939. szeptember 1-jén Németország megtámadta Lengyelországot, akinek szövetségesei Anglia és Franciaország hadat üzentek és kitört a 2. világháború:

1940 tavaszán Hitler megtámadta Dániát, Norvégiát, majd Franciaországot villámháborús tervével le is győzte.

Ennek hatására a brit kormány lemondott és Churchillt választották miniszterelnökké, aki a németek légi támadását meghátrálásra kényszerítette, ez volt Hitler első veresége Afrikában és a Balkánon (Jugoszlávia, Görögország) az olaszok kezdték meg a harcot, de német segítségre szorultak és villámháborúval ismét győztek a németek

1941. június 22-én Hitler csapatai megtámadták Szovjetuniót, ami Sztálint meglepte. Villámháborúval egészen Moszkváig jutottak, de ott vereséget szenvedtek. Németország oldalán, a Nagy történelmi Magyarország visszaállításának reményében Horthy Miklós kormányzóval az élen Magyarország is beszált a nagy Szovjetúnió elleni háborúba.

Horthy Miklós ezen döntése bizony sok ártatlan ember halálát, és sok nagyon sok családnak okozott sok nélkülözést, bánatot. Az a kérdés – feltételezés, hogy mi lett volna, ha nem támadjuk meg a nagy Szovjetuniót, most utólag nem tudjuk már eldönteni. Egy dolog biztos, hogy akkor a németek ellenségként vonultak vontak volna át országunkon. Akár tényként is lehet kezelni azt, hogy akkor kétszer ment volna át a Csonka Magyar területén át a front. Először a németek, azt követően egyértelmű, hogy az oroszok által.

Az akkoriban szinte 100% szlovák ajkú Pilisszentlászló lakossága is ugyanúgy, mint az akkori „Csonka Magyarország” magyar és egyéb nemzetiségű lakossága áldozott vérrel és verejtéssel a közös hazáért.

Ezekben, a válságos időkben, ősi szentlászlai családban a háborút követő proletár diktatúrát leverő, Horthy Miklós kormányzó uralkodásának kezdetén 1922. április 16 – án született Pilisszentlászlón írásom főhőse; Szlovák János.

A környékbeli, de mondhatni az egész akkoriban már Csonka – Magyarországon, nagyon nehéz, küzdelmes élete volt a lakosság többségének. Gyerek és ifju korát kortársaihoz hasonlóan nehéz körülmények között élte. 16 éves legényke volt, amikor 1938. szeptember 1. kitört a II. világháború. János akkor még nem sejtette, hiszen nem is sejtette, hogy ennek a háborúnak ő is szenvedő alanya lesz.

Ezekben, az időkben még községünkben ugyanúgy szántottak vetettek, és arattak, csépeltek. Dolgoztak a falunkat körbeölelő erdőkben, a közeli bányákban. Békességben éltek a környékbeli falvakhoz hasonlóan életüket, és teltek napjaik. János is testileg és gondolkodás módban érett férfivá lett.

1943. őszén, október 2. feleségül vette a szintén falubéli Petkó Margit hajadont. Házasság kötését követően megkapta katonai behívóját.

A II. világháborús levéltári anyagokból kevés, de annál pontosabb anyagot dátum szerint sikerült kikeresnem.

Eredeti originált regisztrációs nyomtatott kartotékák oroszul írva. Azokból az originált eredeti kartonokból sikerült kiszednem, legnagyobb időszerűbb korú barátommal Szlovák Jánossal kapcsolatos anyagot.

Elég sok anyag van benne:

-Fogságba esett, mint a magyar hadsereg katonája, a Magyar királyság területén Rajtus mellett 1945. március 31. Nem ismerem a települést, de a nyugati határnál lehet, hiszen akkor már csak 4 nap kellett Magyarországra teljes megszállásához a Vöröshadsereg alakulatainak.

Honvédségi – katonai kartonján az van ráírva, hogy: 1943 október 9. vonult be a Magyar királyi honvédség kötelékébe. „Egy héttel házasság kötése után” – (saját megjegyzésem).

Az orosz dokumentum feljegyzése szerint, 1945. június 9. esett orosz fogságba. A következő bejegyzés szerint, 1947. július 18.-ig volt a 136 számú hadifogoly táborban, mely Poltava város mellett található Ukrajnában.

Szlovák János kartonján az alábbi írásos adatok találhatóak:

Felül: Nemzetisége: Magyar.

- *Milyen hadseregben szolgált az ellenség?*

- *A 2. Magyar hadseregben.*

- *Előneve: Szlovák*

- *Neve: János*

- *Apja neve: János*

- *Lakóhelye: Pilisszentlászló*

- *Születési helye és ideje: 1922. Pilisszentlászló.*

- *Vallása: Katolikus*

- *A Magyar hadseregbe önként lépet be, vagy besorozták? - Besorozták. 1943. október 9.*

- *Katonai alakulatának megnevezése? - Olvashatatlan*

- *Foglyul ejtették, vagy önként adta meg magát?*

- *Erre nincs válasz, a dokumentumban.*

János bácsi nagy barátja volt édesapám nővérének a fiával Kocskovszki Istvánnal akivel egyidősek voltak. Barátságukat a közös sorsuk még szorosabbá tette. Így a fogolytáborból való szabadulást követően szinte „sülve - főve” együtt voltak. Ezt bizonyítja az a tény, hogy évtizedekig közös munkahelyeken dolgoztak. A dokumentumi anyagok kigyűjtésében, igen nagy segítségemre volt, Főhősünk Szlovák János testvérének a fia

Roman Szlovák, aki pénzügyér főtisztként, major – őrnagy rendfokozatban vonult nyugalományba.

Ezen soraim erejével is köszönöm a szíves önkéntes segítségét.

FR

Ügyvédi furfangok

Egy ügyvéd eladott egy kutat a nyugdíjas professzornak.

Két nappal később visszajött hozzá és azt mondta:

- A kutat adtam el neked, de a vizet nem. Ha használni akarod, plusz pénzt kell fizetned nekem.

A professzor nyugodt mosollyal így válaszolt:

- Pontosan erről akartam beszélni veled. Ha a víz a tiéd, holnapig van időd eltávolítani a kutamból. Különböző kénytelen leszek kötbért fizettetni veled. - Óh, én...

Csak vicceltem !

Aztán a professzor, minden bölcsességével, így fejezte be:

- És ha belegondolok, hogy olyan tanárok képezték ki az ilyen ügyvédek, mint én. Te nyerni próbálsz, én próbálok nevelni.

Amikor az iskola logikája felülmúlja a bírósági okosságot.

Losonci Miklós

A szeretet ÁBC –je

Tibor atya gyűjteményéből

1., Tisztelj mindenkit – Krisztus jelen van felebarátaidban. Légy megértő másokkal – ők a testvéreid.

2., Mindenkiről jót feltételezz, ne pedig gonoszat! Még a legrosszabb körülmények között is találj az életben valami jót!

3., Mindig jót mondj másokról- ne pletykáldokj és ne rágalmaz! Tedd jóvá a szavaiddal okozott kárt! Ne kelts viszálykodás mások között!

4., Beszélj mindenkivel a szeretett nyelven! Ne emeld föl a hangod! Ne káromkodj! Ne bosszants másokat! Ne fakassz könnyeket! Nyugtass meg másokat és légy jó légyszívű!

5., Bocsáss meg embertársaidnak! Ne légy haragtartó! Mindig te nyújts békejobbot elsőként!

6., Mindig felebarátod javát tartsd szem előtt! Tégy jót másokkal, viselkedj úgy, ahogy szeretnéd, hogy ők veled bánjanak! Sose arra gondold, hogy mások mivel tartoznak neked, hanem arra, hogy te mivel tartozol nekik!

7., Légy együtérző mások szenvedései láttán! Siess mindig a segítségükre jó szóval, tanáccsal, kedvességgel !

8., Dolgozz lelkiismeretesen – mások a te munkád gyümölcsét élvezik, ugyanúgy, ahogy te is élvezed mások munkájának a gyümölcsét!

9., Tevékenyen vedd részt közösséged életében! Légy nyitott a szegények és betegek szenvedéseinek orvoslására! Oszd meg velük anyagi és lelki javaidat! Próbáld észrevenni, mások miben szenvednek hiányt!

10., Imádkozz mindenkiért, még ellenségeidért is!

Stefan Wyszyński bíboros (1901 – 1981) nyomán

“Számháború”

Száz éve, senki nem számolgatta a gyerekeket, mert számtalanul születtek. Ma nem születnek, hanem”előre SZÁMOLGATJUK A MEG SEM SZÜLETŐ GYEREKEKET, Európa gyarmatosította az egész világot, annyi népességplussza volt. Ma az egész világ gyarmatosítja a kihalt európai fehér keresztényeket. “Pedig” már a nők is pénzt keresnek.

Csak hogy így nincs idejük a családjukra. A dupla

fizetéssel nem megduplázódott a gyerekáldás. A férfiak elvesztették családfenntartó pozíciójukat. Az anyák adómentesítése tovább demoralizálja az apákat, mert eljelentékteleníti őket. Száz éve még egy női bokát is lehetetlen volt meglátni. Ma minden női bruha roved és átlátszó. Mágis negyed annyi gyereke van a fehér keresztény nőknek, mint a trópusiaknak, akiknek sokszor még a szemüket sem lehet látni. Ők számolgatás nélkül szaporodnak,

mi számolgatva kipusztulunk. Az 1950-es évek utáni "szexuális forradalom" nem megduplázta a "forradalmárokat", hanem százévente megfelel. Azóta, a hiányokat kozmetikázzuk "sikerré". Anyánként számoljuk a gyerekeket a déliek apánként sem kell számolgassák.

Losonci Miklós

Átverés

Általában vérlázító, de néha „három napig röhögök rajta”. 70 éve úgy reklámozta a "Esti hírlapot" (pesti, esti újságot) egy „rikkancs” (utcai, fiatal, mozgó újságárús kizárólag ezzel a lappal, mint ma a „Metró” újság) : „Óriási szenzáció, becsaptak 57 embert”. A vásárlás után: „Óriási szenzáció becsaptak 58 embert.” Vagy: Óriási szenzáció, ma sem történt semmi”. „Mindenki vette a lapot”. Az internet viszont sosem hazudik, és tévedhetetlen.”

Áprilisban, de nem elsején hanem 30 – án jelnet meg a hír, hogy „Bezárnak a Tesco-k. Tahiban, csak ez van ezért kétségbe zuhantam. Így szólt az apróhirdetés : „május 1 – én”. Április 1 –i tréfa, május elsején. Ugyanilyen hír volt a „Tragédia a britt királyi családban”. Apróbetűs rész: „ Meghalt a szomszédjuk macskája”. Soha rosszabb híreket.

Losonci Miklós

KORMOS SÁNDOR

(Alexander Kormoš) kétnyelvű költőnkre emlékeztünk születésnapján "Felszabadulás" című versét idézve.)

FELSZABADULÁS

Érzem a számban a dobogás ízét,
tüdőmben őrzöm a leheleted,
lobogó szívvel szabadon száll, s hogy
vissza ne jöjj, nem teheted.
Átkokat oldó tavaszos hévvel
messzire űzted a fellegetket,
szerető szárnyad magasan száll, s hogy
vissza ne jöjj, nem teheted.
Nem tudom, érzed-e
bennem a sorsod,
látod-e bennem az emberedet,
szeretőd bölcsen,
szelíden vár, s hogy
vissza ne jöjj, már nem teheted.
(Pilisszántó, 1980)

Jeles napok májusban

Május a Szűz Anya hónapja

ZSIGMOND király vértanú. Meghalt 524. Ünnepe: május 1. Burgundia királya aránusnak született, majd később katolikus lett. Cselszövő második felesége az elhunyt első feleségétől született fiát, Sigfridet, (Siegfriedet) Zsigmond tudtával megfojtotta. Nejének

szörnyű bűneiért kemény vezeklést vállalt a tőle restaurált wallisi Szent Mór kolostorban. Itt arra kérte Istent, hogy büntesse itt a földön akármivel, csak a másvilágon kegyelmezzen neki. Isten meghallgatta kérését. Nemsokára Clodomír frank király fogságába esett, aki kútba fullasztotta.

Tetemeit a Szent Mór kolostor őrzi, koponyája azonban Prágában látható. Sírjánál sok csoda történt. Szent Zsigmondot a lázas betegségben

szenvedők hívják segítségül. Neve az ónémetben: győzedelmesen védő. Becéző neve: Zsiga. **ZSÓFIA** vértanú meghalt 130 körül. Ünnepe: május 15. Vértanúságának körülményeiről semmit sem tudunk. Dedek Crescensnél azt olvassuk, hogy előkelő római nő volt, aki Kirilla nevű nővel együtt lett vértanú. Ereklýei a római Szent Péter bazilikában vannak. Németországban „fagyos Zsófia” néven ismerik, mert ünnepe táján szokott hideg északi légáramlás néha fagyot hozni. Zsófia a görögben: bölcsesség.

FLÓRIÁN vértanú. Meghalt 304. Ünnepe: május 4. A felső-ausztriai Lorch helyén a laureacumi helyőrség főtisztje volt. Mint hithű keresztény önként jelentkezett a keresztényüldöző helytartó előtt. Ennek parancsára a poroszlók nagy malomkővet kötöttek nyakára és az Enns vizébe dobták. Ereklýei a vízből való kimentés után részint Rómába, részint Krakkóba kerültek. Szent Flórián a legenda szerint imádságával egy égő házat megmentett, ezért szokás tűzveszély idején segítségét kérni. Flórián – Flóris a latinban: viruló, virágos.

Száj és körömfájás

Régen a hetvenes években is volt száj és köröm fájás, sehol sem ölték le az állatokat, lezárták a szarvasmarha telepet, sőt még a magánházaknál is őrzött, senki se ki se be. Klórmésszel folyamatosan fertőtlenítettek, az állatokat ápolták, fagyal ágaiból hajtásaiból főztek teát, azzal mosták száját, lábát. Rézgálicos sertézsírral kenték lábát, etetgették kukoricadarából készült gombócokkal, puha szénával, felgyógyultak, ritkán pusztultak el.” /egy idős néni mesélte/

Ezeket a gyönyörű állatokat legyilkolni! Véték! A 21. században ennyit tud az orvostudomány? Megölni az egészséges állatokat, hogy ne legyenek betegek, szégyen gyalázat!!! Nagyon sokat tanulhatnának az idősebb korosztálytól!!! Többet tudott a paraszt ember az állatokról, mint a

nagyokos, diplomás állatorvosok. Egyébként meg szégyeljék magukat, hogy nem állnak ki a gazdák mellett, és a hallgatásukkal aszisztálnak ehhez az aljassághoz! Az is bűnös, aki néma!

Bátor Botond

Turulpörkölt

Részlet Krzysztof Varga Gulász turula (Turulpörkölt) című könyvéből

- 1941-ben a fasiszta uralom alá került Magyarország, Hitler szövetségese hadat üzent az Amerikai Egyesült Államoknak. Az államelnöki rezidencián az alábbi beszélgetés hangzott el.

Nagykövet: - Tisztelt Elnök Úr, legnagyobb sajnálatomra tájékoztatnom kell Önt, hogy Magyarország a mai napon hadat üzen az Egyesült Államoknak.

Roosevelt: - Magyarország? Az meg miféle ország?

Nagykövet: - Királyság, Elnök Úr kérem.

Roosevelt: - Királyság? És ki a király?

Nagykövet: - Nincs királyunk, Elnök Úr kérem.

Roosevelt: - Akkor ki kormányoz?

Nagykövet: - Horthy Miklós tengernagy.

Roosevelt: - Tengernagy? Ah, szóval egy újabb

ellenséges flottára kell számítanunk?!

Nagykövet: - Sajnos nem, Elnök Úr kérem. Minthogy Magyarországnak nincs tengere, így flottája sincs.

Roosevelt: - Akkor mégis miről van szó? Valami területi követelésük van velünk szemben?

Nagykövet: - Nem, Elnök Úr kérem, Magyarország nem támaszt területi igényt az USA-val szemben. Romániával van területi konfliktusunk.

Roosevelt: - Tehát Romániával is hadban állnak?

Nagykövet: - Nem, Elnök Úr kérem, Románia a szövetségeseink...

„Boli casi boli”

„Voltak idők voltak...”

F R

Kerékpáros teljesítménytúra a Pilisben

Pilisszentlászlói polgárőrök 2025. május 10.-én, szombaton, harmadik alkalommal vettek részt a településünket is érintő Pilis Ring kerékpáros teljesítménytúrázók biztonságának szavatolásában. Előzetesen a PVMRFK Szentendrei Rendőrkapitányság felé jeleztük a biztosítási feladatokat. A két szakasz, több mint 400 induló kerékpáros balesetmentes áthaladásának biztosítása 11 óra 00 perc és 16 óra 30 perc között zajlott le. Polgárőreink ezzel a tevékenységükkel ismételten, nemcsak a kerékpárosok biztonságához járultak hozzá, hanem a kerékpározás népszerűsítéséhez is. Visegrád településen a Visegrádi polgárőrök biztosították a rendezvényt.

A biztosításban részt vevő polgárőröknek munkáját a szervezők, illetve a teljesítménytúrán részt vevők is megköszönték.

Pilisszentlászlói Polgárőr-és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Mikroplasztik

A bevándorlás óta a fűhtig, kínosan nett, tiszta Németország sem a régi már. A müncheni pályaudvar sínjei „szemétlerakatok” Angliában az utak szélei vannak tele szeméttel. Bécsben a Práternél a Duna ártér tele flakonokkal. Nálunk évente van”szedd magad!” Viszont utána újra teledobálják a természetet szeméttel. A Dunán nincs mikroplasztik. Még! Ellentétben a szerbiai szakaszával, ahol már összeszedhetetlenül apró plasztik darabkák „színesítik” a teljes Duna partot. Ugyanis Ukrajnában a kommunális szemetet a Tisza árterébe ürítik, amit az árvíz évente „eltakarít” a Duna, a tenger és az óceán irányába. A görögök, spanyolok, olaszok mindig eldobáltak

mindent, de a papír lebomlott. A Csauskesku rendszerben minden folyadékot sörösüvegben árultak. Mindig újracimkézve. Műanyag nem létezett. A fa alapú szemét a kályhákba került, a fémek a kukákba. Szemétszállítás szemét hiányában nem is volt vidéken. Még rágógumijuk sem szennyezte a ruhákat. Ott láttam életembe először „székely rágót”. Szabad a gazda: ez a szalonnabőr volt. Amit a világ végéig és még három napig lehetne rágni. Mi már rég átálltunk előttük a papírzacsokról a reklámszatyorra, az üvegről a műanyag palackokra, mint már ők is.

Losonci Miklós

Az Újkor legnagyobb szláv ajkú pápája

MA 18. 2025 MÁJUSA MEGJELÖLI CAROL WOJTYŁ SZÜLETÉSÉNEK 105. ÉVFORDULÓJÁT, AKI VALAMIT FOG JELENTENI A TÖRTÉNELEMBEN: II. JÁNOS PÁL PÁPA 105 évvel ezelőtt 18-án. 1920 májusában megszületett a pápa és a jóság, a remény és a hit szimbólumává vált mindazok számára, akik felnéznek rá. János Pál II. a hívők és a nagyközönség emlékére írt szerte a világon. A történelem egyik legnépszerűbb pápája volt, és hihetetlen 26 éven át, állt a római katolikus egyház élén.

Ő volt az első szláv pápa, halála után pedig szentnek nyilvánították.

Szentatya, II. JÁNOS PÁL. Szerette az embereket, de a hegyeket is szerette.

Ezért meglátogatta a Tátrát, a Tátra pajzsok vonzották és hidratálták lelkét.

II. JÁNOS PÁL Szentatya egyszer azt mondta: "A SZLOVÁKOKAT ÉS A LENGYELEMEKET NEM A TÁTRÁK VÁLASZTIK EL, HANEM AZ ÚR ISTENHEZ EMELEK! "

Szentatya, JÁNOS PÁL, II. gyönyörű Szlovákiánkat háromszor látogatta meg, utoljára 2003-ban.

Május elsejei polgárőri szolgálat Pilisszentlászlón

Május elsején, amikor sokan pihenéssel töltötték szabadidejüket, Pilisszentlászló polgárőrsége elkötelezetten szolgálatot teljesített községünk és természeti értékeink védelmében. A munkaszüneti napon jelentős számú turista érkezett településünkre és a környező erdőkbe, ami különös figyelmet igényelt a közrend és a szabályok betartása szempontjából.

A szolgálat során polgárőreink több szabálytalanul parkoló autóst figyelmeztettek. Találkoztunk olyan magára hagyott gépjárművekkel is, amelyek a tiltó tábla ellenére, vagy másokat akadályoztatva lettek ott hagyva. Az ilyen esetek kapcsán felvettük a kapcsolatot a szentendrei rendészeti igazgatósággal, akik intézkedést kezdeményeztek a szabálytalan autósokkal szemben.

Az erdei utakon szabadon engedett kutyák kapcsán is figyelmeztettük a turistákat, hangsúlyozva a szabályok betartásának fontosságát, amely nemcsak a természet védelmét, hanem a többi látogató biztonságát is szolgálja.

Pilisszentlászló polgárőrsége, amikor teheti, szabadidejüket áldozva, továbbra is elkötelezetten dolgozik községünk és természeti értékeink megóvásáért, hogy mindenki számára biztosítsa a nyugodt és meghitt környezetet.

Köszönjük a lakosság és a turisták együttműködését, amely hozzájárul közös céljaink eléréséhez.

Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

ELŐDEINK HUMORÁBÓL

MIÓTA MEGFENYEGETTEK

Községünkben többen dolgoztak Szentendrén egy komoly állami építőipari vállalatnál. A szentendrei építkezésre új építésvezetőt neveztek ki.

A már nyugdíj előtt álló főnök Lénárd bácsi. Ebédidő közben beszélget beosztottjaival. - Maga mióta dolgozik a cégnél? - kérdi Béla bácsit. - Mióta megfenyegettek, hogy kirúgnak. - válaszolta huncutul.

AKKOR MIÉRT

Szintén ugyanabban a kerthelyiségben történt. A szokásos esti sörözésnél az egyik helyi kőműves kolléga odakérezkedett az asztalunkhoz, majd együtt múltattuk az időt. Egymást váltva hordtuk asztalunkhoz a söröket. Mikor, már jól összelegeledtünk a kőműves kollégával, Lackó megkérdezte tőle: - Ejnye Géza! Mit fog szólni a feleséged, ha ilyen részegen térsz haza? - Jaj kedves Lackó, nekem nincs feleségem! - Hátkor meg miért mész későn?

A fájdalmas péntek

Olaszfalu, 1945. március 23. - Nagypéntek - dr. Csere Péter

Olaszfalu, ez a Veszprém és Zirc között fekvő település 1945 tavaszán a szovjet 107. lövészhadosztály és a 31. lövészdandár támadási sávjába esett. A térségben heves harcok folytak, mert a Bakony mégiscsak az utolsó természetes akadály volt a megállíthatatlanul előre nyomuló Vörös Hadsereg előtt a Dunántúlért való küzdelemben. Ma már csodálkozhatunk, hogy 1945 márciusának végén mi értelme volt a szívós ellenállásnak, amit a magyar és német csapatok kifejtettek, azonban úgy tűnik, ott és akkor ők ezt másképpen gondolták.

Ezért történt, hogy a délkelet felőli felsőperei falurész irányából támadó szovjet alakulatok március 22-e estéjén elkeseredett védőkbe ütköztek, ami aztán egy egész éjszakás és majdnem egész napos harcba torkollott. Aztán Nagypénteken, március 23-án a már elcsendesedett községet teljesen birtokba vették a szovjetek. Nyilván először harcfelderítők érkeztek, majd őket követte a gyalogság és a páncélosok. Ilyenkor azonban a harcoló csapatok nagyrésze megy tovább és menetből támadja a lábát ismét megvető ellenséget – a háború, sajnos, nem ér véget egy falu elfoglalásával. Utánuk pedig igen gyorsan érkezik a következő hullám.

„Na ezektől mentsen meg a Jóisten!” – mondták már gyerekkoromban sokan, akik átélték ezeket az időket, főleg: akik megismerték a szovjet hadsereget. Tudtam, hogy nem a levegőbe beszélnek.

A frontok poklát megjárta édesapám mondta egyszer:

„Egy háborúban akármennyien lehetnek a fegyveresek, a nekik kiszolgáltatott fegyvertelenek mindig ezerszer többen vannak.”

Igaza volt. Ha a fegyveresek ölni akarnak, válogatás nélkül megtehetik. Azonban Olaszfalu esete kilóg a „szokványos” mézszárlások közül. Itt válogattak. És néhány kivétellel az egészen fiatal fiúk váltak áldozattá. A lakosok pincékben, padlásokon, és egyéb biztonságosnak vélt helyeken várták, hogy „átmenjen rajtuk a front”. Amikor az oroszok reggel 9 körül megjelentek az utcákon, sok

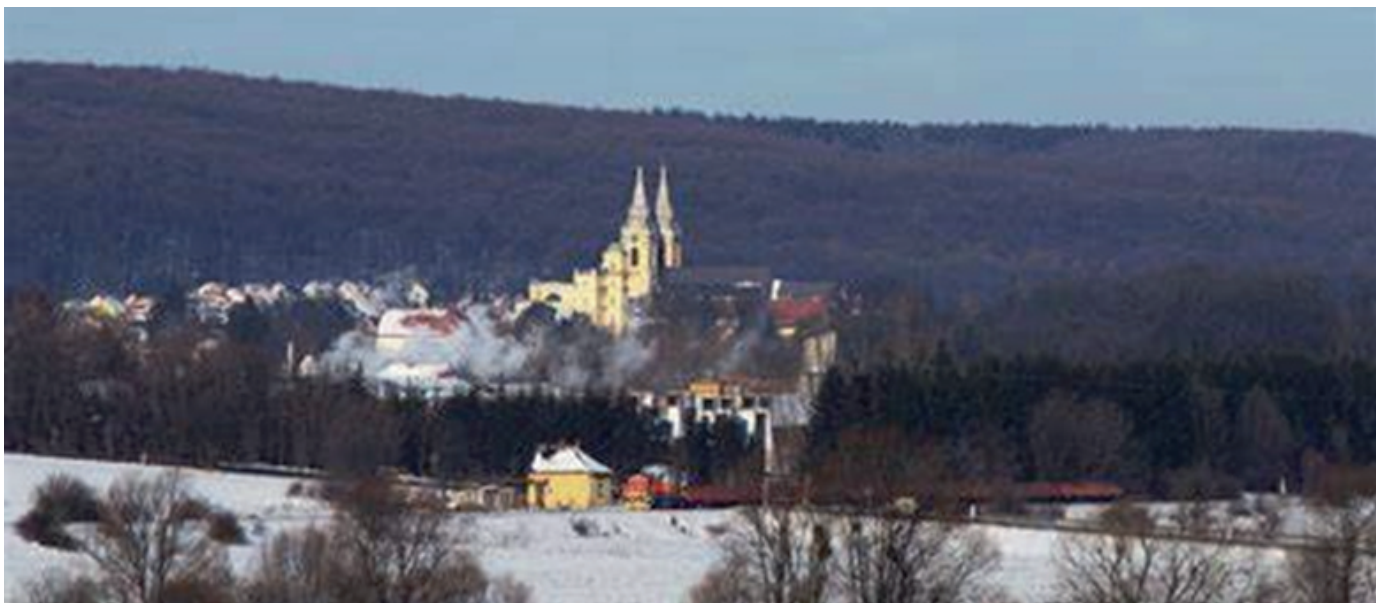
házba belőttek, ahol valami mozgást láttak, vagy csak meglebbent a függöny. Tulajdonképpen ebben sincs semmi rendkívüli. Az érzékek kiélesednek a harcban, az adrenalinszint pedig csak lassan csökken, a katona még sokmindent „túlreagál”, főleg, ha némi alkohol is van a vérében. A visszaemlékezők szerint azonban olyan házak is kigyulladtak, amik biztosan nem a harcokban kaptak találatot. Ehhez viszont már nem elég a golyó, ehhez gránátok kellenek. Márpedig aki egy lakóházba gránátot dob, az ölni akar.

Nehéz feladat a következő órák krónikáját a visszaemlékezések mozaikdarabkáiból összeállítani, hiszen legtöbbször a túlélők is csak részleteket látnak az egészből. Biztos, hogy volt olyan ház, ahol loptak-raboltak, volt, ahol nőkkel erőszakoskodtak, és volt, ahol leültek, pihentek, ettek vagy ittak valamit, aztán mentek tovább. Az emberek – szerencsére – nem egyformák.

Biztosnak az látszik, hogy a zirci apátsági uradalom majorjának pincéjében megbújó falusiak közül 15, többségében fiatal fiút a magtárban tereltek össze, és valamennyit agyonlőtték, géppisztolysorozatokkal. A „klasszikus” tömeggyilkosság így egyértelműen a magtárban lelőttekhez kötődik: nekik a sorozatlövő fegyverekkel könnyen és gyorsan „elintézhető”, egy helyre zsúfolt, egy tömegben áldozattá vált emberek sorsa jutott.

A holttestek sorban a fal mellett feküdtek, tehát őket kimondottan kivégzéshez állították fel. Volt köztük, akit öt fejlövés ért; talán nem végzett vele azonnal a sortűz, de számára sem volt kegyelem. Az egyik fiút a magtár ajtajában érte a halálos lövés, és a csizmát azonnal lehúzták róla.

Ezt követően a gyilkosok „vadászni” kezdtek, és az emberek egyenként váltak áldozattá. Egy apa és a fia a temetőkútnál, összeölelkezve haltak meg. Volt, aki elbújt, de megtalálták és agyonlőtték. Akadt, aki menekülni próbált, és ekkor kapta a golyót. Egy fiú elébük ment, bízva orosz nyelvtudásában – de már a kapuban lelőtték, megszólalni sem volt ideje. Egy fiatalembert az utcán lőttek le, egy másikat a kertjük végébe vitték,

és ott végeztek vele. Délutánra az ámokfutásnak 32 olaszfalusi lakos esett áldozatául.

Az 56 éves Rábaközi Antal és az 50 éves Baumann József voltak messze a legidősebbek. Varga Antal, Malatin Tibor, Janni József, Szili József, Kis Torma József és Pék Pál, 39 és 31 év közöttiek voltak. Őket követik Csipak József, Gelesz Ernő, Hered Károly, Ringhoffer András, Brevics József, Vész József, Dobos Gyula, Vurszt Nándor, Vurszt János, Hannig Lajos, Torma József, ifj. Magyar István és Auer Mihály – utóbbi három 29, 25, illetve 24 éves volt, a többiek 20-21 közöttiek. A tizenévesek sora a 16 éves Büttel Jánossal, Magyar Péterrel és Hannich Bélával kezdődik, őket követik Zima Ödön, Kajtár Gábor, Baumann Ödön, Czabula Dezső, Tószegi István, Magyar Antal és Majkó András, 17-19 év közötti életkorral.

Baumann József és Baumann Ödön voltak az összeölelkezve meghaló apa és fia, Gelesz Ernő volt, akit az ajtóban lőttek le, és Csipak József volt az, aki orosz nyelvtudásával akart a többieknek segíteni.

Lassan nyolc évtizede tisztázatlan, hogy ez az egész szörnyűség tulajdonképpen miért történt, de néhány körülmény azért kideríthető. Egy korlátozott terjedelmű újságcikk persze nem adhat választ évtizedes dilemmákra, azonban a kriminalisztikai jellemzők vizsgálata talán más oldalú megközelítést is adhatja az eseményeknek. A tömeggyilkosságok döntő többsége etnikai és ideológiai indítékú. Olaszfalu sváb falu volt, sokan alig beszéltek magyarul. A Vörös Hadsereg útjába

kerülni németként, sőt „német kinézetűként” sem volt életbiztosítás (akkor nyolcéves apósomat kék szeme és szőke haja miatt akarta lelőni egy orosz), azonban itt valahogy nem meggyőző az etnikai indíték. Ideológiai okot sem könnyű találni; az áldozatok nem voltak nácik, nem voltak nyilasok, egyszerű, hétköznapi civilekként kerültek a puskacsövek elé.

Az egészen fiatalok túlsúlya viszont szembeötlő, és a többiek közt sincs idős ember. Valamennyien férfiak. Egyértelmű, hogy életkoruk és nemük miatt váltak áldozattá.

A túlélők emlékeiből évtizedek múltán is határozottan rajzolódtak ki a gyilkosok vonásai, és az emlékek mindössze négy, a többitől markánsan különböző emberről szóltak: ázsiai arctípusúak de oroszul beszélők, és az egyiknek kimondottan ragyás volt a képe. Senki nem emlékszik olyasmire, hogy a néhány jelen lévő tiszt adott volna parancsot a gyilkosságokra. Ettől függetlenül annak, ami történt, sokkal inkább volt tudatos és szervezett, mint spontán jellege. Az sem biztos – pedig de jó lenne tudni! – hogy ez a bizonyos négy „mongol képű” ember a községet elfoglaló harcoló alakulatokhoz tartozott-e.

A községi bíró közbenjárására a leventekorú fiúkat nem vitték el a faluból, viszont közvetlenül a harcok előtt a környékbeli svábok Waffen SS-be való toborzása sikeres volt. Innentől azonban az események miértje ismét ködbe burkolózik, hiszen teljesen életszerűtlen, hogy a szovjet katonai elhárításnak naprakész felderítési adatai

lettek volna az olaszfalusi leventékről vagy az SS-hez csatlakozó sváb fiúkról. A front hullámozott, a harcok hevesek, a veszteségek nagyok voltak: egy útjukba eső község etnikai összetételéről talán, de lakosságának éppen aktuális kormegoszlásáról aligha lehettek információik. 2001-es, Fájdalmas péntek című könyvében a falu egykori papja, Mozsgai József mondhatni zseniális írói módszerrel állított emléket a tragédiának. Nem magának a mészárlásnak a krónikáját írta meg, hanem az egyes áldozatok életútját, ami a sorsuk által kimért ösvényeken és kitérőkön vezetett el a minden addigira való tekintet nélkül végzetes mapig, aztán pedig haláluk pillanatáig.

Ő közli a tömeggyilkosság okainak a valósághoz talán legközelebb álló magyarázatát is. E szerint a Szálasi-féle hadvezetésnek (ne feledjük: a nyilaspárt van uralmon) határozott elképzelései voltak a Dunántúlon kifejtendő szovjetellenes partizán-tevékenységről, aminek magja és bázisa az úgynevezett Bakony-csoport lett volna. Maga az elképzelés rettenetesen felelőtlen, alapvető katonai szempontokat is negligáló fantazmagória volt, viszont az erről kiadott direktíva a szovjetek kezébe került. A Bakony térségében harcoló alakulataik mindenhol megkapták a figyelmeztetést, hogy ezen a területen partizántevékenység várható.

Az Olaszfaluhoz közeli Tés községben meg is találták egy kiképző-bázis nyomait. Úgy gondolták, hogy az ott kiképzett fiatal férfiak éppen azért rajzottak szét a környéken, hogy ellenük harcoljanak – és logikusnak tűnt a feltételezés, hogy az Olaszfaluban levő fiatalok is ezek közé tartoznak. Magam csupán annyiban egészíteném ki ezt a gondolatmenetet, hogy Olaszfaluba már eleve ezzel a meggyőződéssel hatoltak be, holmiféle feltételezéseken akkorra rég túljutottak.

És itt láthatjuk a háború okatlan és érzéketlen kegyetlenségét: akik a harcteret remélték elkerülni a faluban maradással, azok váltak áldozattá. A bíró a saját fiát sem engedte elvinni – így lett belőle a halottak egyike: a 21 éves Dobos Gyulát együtt lőtték le a 25 éves Magyar Istvánnal. Két öccsét, a pincéből az édesapjuk mellől felráncigált 19 éves Magyar Antalt és a 16 éves Magyar Pétert a magtárban végezték ki. A 19 éves Tószegi István árva gyerekként került a faluba, remélve, hogy otthont és családot talál. Őt egy hátsókertben lőtték

agyon. Soroljuk még? Felesleges. Minden áldozat halála korai, méltatlan és értelmetlen volt.

Talán „kulcsmondat” ebben a gyilkos káoszban az, amit később az egyik szovjet tiszt mondott a meggyilkolt Magyar-fiúk oroszul valamennyit tudó édesapjának, a teljesen összetört Magyar Istvánnak: - Háború van, és a háborúban sok minden megesik. Tévedés is. Csak azt nem tette hozzá, hogy a háborúban történeteket lehet ugyan magyarázni, de egyetlen magyarázat sincs, ami bárkit is megvigasztalna.

A Nemzeti Nyomozó Iroda 2011-ben nyomozást indított a felelősök után, amit 2014-ben lezártak azzal, hogy az elkövetők személye nem állapítható meg. Ennyi idő után el kell ezt fogadjuk, és biztosak lehetünk benne: amit megtehettek, azt megtették. Hiszen a veszteségek feletti fájdalomra az olaszfalusiak számára még négy és fél évtizedig a hallgatás kényszerű kötelessége rakódott. A „felszabadítókról” nem volt szabad rosszat mondani: ez különösen vonatkozott a rablásokra, gyilkosságokra, a nőkkel való erőszakoskodásaikra – elsősorban pedig bármilyen, erkölcsi vagy politikai vonatkozású döntésükre. Mert meggyőződésem, hogy a mészárlás felelőseire nem az egykori harctéri parancsnokoknál, hanem az egykori komisszároknál kellett volna rákérdezni... De hát majd’ fél évszázadig nem lehetett. Utána meg már nem volt kiknél.

A halottakat ökrösszekéren vitték a temetőbe, ahol a hozzátartozók közül senki nem lehetett jelen. Egyedül Dobos András, a bíró láthatta, ahogy egy hosszú, sekély gödörbe, koporsó nélkül hantolják el a saját fiát is, a többiek mellé. Pap csak napokkal később jöhetett, a sírokat beszentelni. Az idősebb Dobosnak volt annyi lelkiereje, hogy fadarabokra írta fel a halottak nevét, amiket aztán a fejükhöz tűzött. Hozzátartozóik és földijeik a mai napig csak innen tudhatják, melyik áldozat hol fekszik.

Olaszfaluban most már minden év március 23-án megszólalhatnak a harangok. Még mindig akadnak, akiket a személyesen ismert hozzátartozóikra emlékezteti a harangszó. Az emberiség józanabb felét meg talán arra, hogy soha ne kezdjünk háborút. Nem lesz vége sohasem.

80 éves lapok egy pilisi község HISTORIA DOMUSÁBÓL

Részletes jelentés a PILISSZENTKERESZTI templomról

m1944. december 27-től 1945 január 11-ig a templomnak kára nem volt. Az akkori orosz csapatok nem bántottak semmit, és nem akadályozták meg az egyházi ténykedéseket. Minszen úgy folyt le, mint azelőtt. Az oroszok közül többen jártak templomba.

1945. január 11-től azonban szomorú dolgok történtek. Január 10-én egy orosz nő, hadnagyi rangban, erőszakkal elvette a templomkapu és toronyfeljáró kulcsát. Kinyitotta e két ajtót, majd másik két orosz nővel és néhány katonával felment a toronyba, ahol két géppuska-állást készítettek. A németek akkor már a kertek alatt voltak. Este támadásba indultak az oroszok, azonban a német katonák visszaverték őket. Egész éjszaka folyó harcok után a németek 11-én reggel ½ 7 órakor elfoglalták a községet. Délelőtt 11 órakor indult meg a borzalmas orosz ellentámadás. Három napig tartó repülőgép -, aknavető – és páncélos harc megkézítése után a község ismét orosz kézre került. E harcok alatt sérült meg a templom. A torony össze vissza van löve: kb. 10 ágyúgolyó-találatot kapott. A torony teteje a kereszttel együtt lezuhant. A középső harang is. A templom külső fala szintén nagyon sok aknagránát-találatot kapott, azonban hála Istennek a vastag falakat nem ütötték át a lövedékek, csak a vakolat hullt le és sok gödör van a falakban. Több helyen repedés is látható. Az ablakok kitörték.

Január 14-én költöztek be az oroszok a templomba, miután sikerült a németeket a faluból a hegyekbe szorítaniuk. Ugyanekkor helyezték el a lovakat a sekrestyében, és a lakosságot is kizavarták a községből. A harc tartott tovább.

Az oroszok két hétig tanyáztak a templomban. Az oltáriszentséget, miután feltörték a tabernákulumot, a padlóra szórták. A lakásomról és máshonnan összehordott madracokból az oltár előtt ágyat készítettek, és itt becstelenítették meg a lányokat és asszonyokat. A /mellék/ oltárokat is asztaloknak használták. A tabernákulum pedig lekvár-, zsír-, szalonna – stb. tárolószekrényke lett. Az oltárok

csupa szenny és maszat lettek. Ép így a templom is. Az orgonát is tönkre tették, mert rajta tánczenét játszottak a mulatozások alatt.

Miseruhák

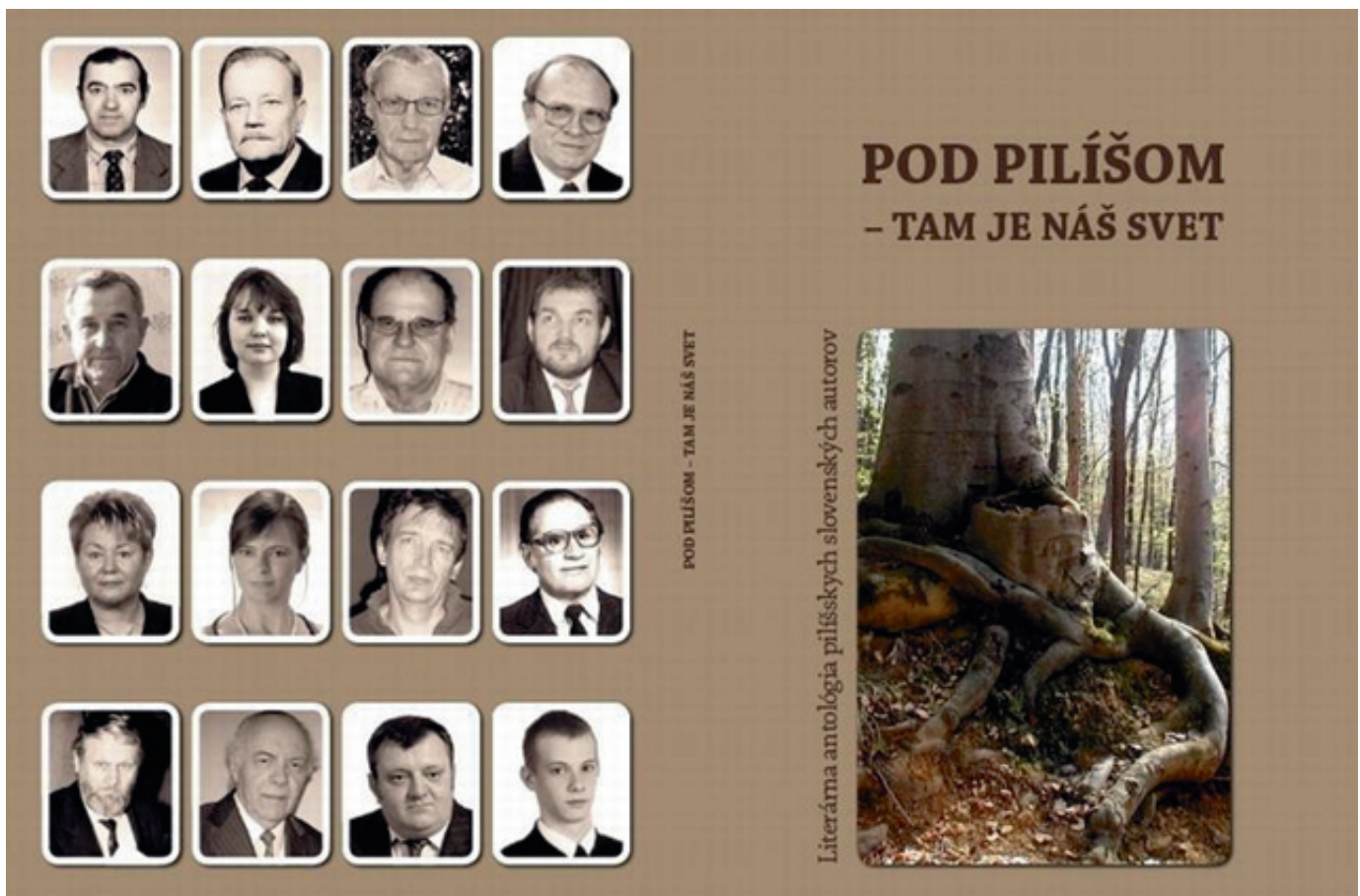
A miseruhákat vékony csíkokra szaggatták. A ministráns ruhákból, palástokból sapkadíszeket, katonajelzéseket és nadrágokba csíkokat varrtak. Ugyanezt tették a plébániarodában lévő templomi ruhákból is. A templomi fehérneműt kötésnek szakították szét. A kerlyheket szétszavarták, miután jókat ittak belőlük. Volt egy különösen szép kelyhünk, amit elvittek. A monstranciát a legkisebb részekig szétszedték. E sok kár ellenére azonban mégis van már valamink. Híveim sok mindent visszaloptak a tolvaj katonáktól. Ezenkívül az esperesi kerület is szeretettel jött a segítségemre. Magam is koldultam templomi dolgokat más gazdagabb plébániákon. Így most már a ministránsruhák és palástok kívül mindenünk megvan. Füstölőnk még nincs, ezért a Szentséges miséket és ájtatosságokat enélkül tartjuk. G. József kisegítő kántorom nagy segítségemre volt. Ő, mivel én nem tartózkodhattam a községben, hozta rendbe a templomot a hívekkel együtt. Ugyancsak a hívek segítségével visszaszerzett és kitisztított, használható állapotba hozott sok templomi ruhát is.

A templom tetőzetét rendbehoztuk, így most már nem esik be az eső. A torony faállványrészét is kijavítottuk, és két harangunk szól már. Az ablakokat hol üveggel, hol deszkával becsináltuk, hogy ne legyen nagy huzat. Az istentiszteletet és más ájtatosságokat végre a kívülről megviselt, de belül tiszta templomban tarthatjuk.

A minisztériumban már háromszor voltam a torony és a külső falak rendbehozatala ügyében. Eddig csak pusztá ígéretet kaptam. Folytatása köv....

Kigyűjtötte: Dobay Pál, erdőmérnök

PILIS ALATT OTT A MI VILÁGUNK

A szerző önmagáról: Imrich Fuhl – ez a nevem és többnyire mások is így hívnak (de sokan szólítanak Imrónak, Imikónak, Imriškónak, Fuhl úrnak, stb.). A hivatalos nevem azonban, ahogy a hatóságok is nyilvántartanak, Fuhl Imre – már 1961 óta, vagyis azóta, amikor a Pilis tövében, egészen pontosan a Vihony és az Alsó utca sarkán álló házacskában megláttam a napvilágot. Nem volt ebben persze semmi különös. Ha eltekintünk attól, hogy eredetileg ikrekre számítottak, vagyis ha nem gondolunk jelentős, már abban az időben is megnyilvánuló túlsúlyomra (több mint hat kiló már rögtön a születésemkor).

Azaz szinte semmi különös, másokkal is előfordult már ez, mindenki megszületett valahogy. Így az idő múltával úgy látom, hogy egészen (pontosabban: többé-kevésbé) normálisan /fel/nőttem, fejlődtem (legalábbis külsőre), mint mindenki más. Abban sem volt semmi rendkívüli, hogy óvodába jártam, és mivel ez már akkor is kötelező volt, általános iskolába is. Második osztályban egyes

tantárgyakból majdnem megbuktam (a tanulmányi átlagom: 2,6), de aztán megembereltem magam, annyira, hogy nem jelentett túl nagy gondot a budapesti szlovák gimnázium, majd később a pozsonyi egyetem újságíró szakának elvégzése sem. Nem akartam ugyan „kiskoromtól” újságíró lenni, de az lettem. Még magamhoz sem tértem (még tulajdonképpen az iskolát sem fejeztem be egészen), és már a Ludové Noviny gyermek és ifjúsági rovatát vezettem, sőt időről-időre „főszerkesztettem” magát a lapot is, de zömmel azért kultúrával és politikával foglalkozom, és tulajdonképpen élvezem is. Ahogy mondani szokták, „jobb úgysem lesz”, így hát nem veszem halálosan komolyan a dolgokat. És hogy el ne felejtsem, egyes jó szándékú, (tőlem) független irodalomkritikusok „nagy jövő előtt álló költőt” is látnak bennem. De jó nekik!/?

Pilisszentkereszt 2000.

Hová tűntek a Dákok?

A 19. században élt Alexandra de Cihac román nyelvész elemzése szerint (Dictionnaire étymologique de la langue roumaine) a román nyelv szókincse akkor a következő összetételű volt: 45,7% szláv, 31,4% latin, 8,4% török, 7,0% görög, 6,0% magyar, 0,6% albán, és valamelyes ismeretlen eredetű, de dák eredetű egy sem. Hol vannak a dák maradékok?

- 1. Mivel lehet magyarázni, hogy számos, feltűnően közös vonás van az albán és a román nyelvben? A történettudomány nem tud arról, hogy az albánok elei Erdélyből vándoroltak volna a történelmi Albánia területére, viszont Albánia szomszédságában már a 10. században nagy területű oláh (vlach) szállásterületek léteztek. Arumun és Megleni románok ma is élnek ott jelentős számban.

- 2. Miért volt a románok liturgiája (egyházi szertartási nyelve) Erdélyben még a 19. században is szláv (tehát sem latin, sem görög, de még oláh/román sem), és miért volt az oláh/román papság olyan sok tagja évszázadokon át szerb vagy bolgár eredetű?

- 3. Mi a magyarázat arra, hogy a rómaiak állítólagos leszármazottai között még a papok is nem a latin írást, hanem a cirillt használták még a 19. században is? Ha a románok dáko-román ősei a tőlük elvárható latin betűket később cserélték fel a cirillel -amely csere nem történhetett a 9. század közepe előtt (mert korábban cirill írás nem is létezett) -, akkor miért történt ez a csere Erdélyben, a Magyar Királyság területén, ahol semmilyen más népcsoport nem használt cirill írást a törökök elől menedéket kérő szerbek és oláhok előtt? Mi értelme lett volna egy ilyen cserének Magyarországon?

- 4. A Regestrum Varadiense (Váradi regesztrum)

nagyváradai püspökségnek Isten ítéletek pere egész Kelet-Magyarországra kiterjedő illetékességi területén 1205 és 1238 között lefolyt perekre vonatkozó hivatalos feljegyzéseit tartalmazza, melyekből kb. 600 helységnevet és kb. 2 500 személynevet gyűjtöttek ki. Egyik lista, sem tartalmaz egyetlen olyan nevet sem, mely oláh/román eredetű volna.

- 5. Mi a magyarázata annak, hogy az állítólag dák és római őstől származó oláhok/románok -jóllehet a dákoknak voltak megerősített városaik, a rómaiak pedig messze földön híresek voltak nagyszerű városok építéséről – egyetlen város nem létesítettek Erdélyben, sem a magyar honfoglalás előtt, sem azután? Mi több: az oláh/román nyelvben az órás (város) szó az ómagyar waras kölcsönzése?

- 6. Erdély településtörténete azt mutatja, hogy a 13. század végén 511 falunévből csak 3 volt román eredetű. Talán csak a 13. században kezdtek a románok Erdélybe bevándorolni?

- 7. Mi az oka annak, hogy Erdélyben egyetlen folyó vagy nagyobb patak neve sem román eredetű?

Különböző forrásanyagokból kigyűjtötte -
elemezte: F R

Papírforma

Ha érvényesülne, akkor érdemes lenne tőzsdézni. Mindenki munkanélkül milliárdos lehetne. Mindenki készpénznek vette, hogy Trump „fél óra alatt” lezárja a „háborút”. Nem, hogy nem, hanem egyáltalán nem. Azt is, hogy a megválasztott Merz

ancellár lehet. Európa vezető hatalma teljesen vezethetetlen. Mint régen Olaszország, ahol egyetlen évet sem húzott ki soha egyetlen „kormányzó” sem.

Losonci Miklós

Dózsa György

1514. május 18-án tört ki 1100 éves történelmünk legnagyobb méretű parasztlázadása Bakócz Tamás esztergomi érsek minden egyházmegyében helynököket nevezett ki a keresztes had szervezésére. A hadsereg fővezérének kiválasztása nehéz feladat volt. Úgy látszott, hogy a legalkalmasabb egyént találta meg Bakócz, mikor választása Dózsa Györgyre a háromszéki dálnoki lófőcsaládból származó, székely hadnagyra esett, aki közel állt azokhoz, akiket vezetnie kellett. A sereg nem kizárólag csak magyar nemzetiségű parasztokból állt.

Szlovákságunk büszke lehet, hogy a sereg jelentős hányadát, nagyjából 40%-át felvidéki szlovákok alkották. Továbbiakban Erdélyből jött románok, valamint délvidéki szerbek és ruszinok, mellettük még állhattak németek is, de ez utóbbiak igen kis számban lehettek. Magyarokról nem szól a korabeli írás. Azok a túloldalon voltak. Egyébként Dózsa első győzelmeit követően az ország legtöbb helyén paraszti zavargásokra került sor, amelyben a más nemzetiségű földművesek, így szlovákok, németek, horvátok, szlovénok, vagy szerbek is részt vettek. A nemesek serege sem volt nemzetiségileg azonos, mert számos német zsoldost fogadtak föl, továbbá a végvári katonaság is részt vett a harcokban, melynek egy része szerbekből állt, noha ezek is sok esetben a délvidéki szerb parasztok soraiból kerültek ki.

Május közepére az országban mintegy 40 000 fős paraszti had gyűlt össze, a nemesség pedig egyre növekvő aggodalommal figyelte a parasztok gyülekezését. Sőt mivel éppen a legsürgősebb mezeti munkák idején vesztették el a munkás kezeket, jobbágyaikat erőszakos módon megakadályozták abban, hogy távozhassanak.

Ennek híre a keresztesek táborában nagy ingerültséget keltett. A gyülekező keresztesek elhelyezésére, élelmezésére és szervezésére egyébként sem történtek meg a kellő intézkedések,

ami kihágásokhoz és zavargásokhoz vezetett, melyek, miután büntetlenül maradtak, mind nagyobb arányokat öltöttek. A nemesek udvarházai, urak kastélyai, vásárookra utazó kereskedők ellen intézett támadások egyre gyakoribbá váltak. Ekkor Bakócz a parasztok, és a nemesek Mezőtúron történt összecsapásainak hírére leállította a toborzást, majd később a hadjárat folytatását is, azonban Székely Dózsa György, valamint testvére Dózsa Gergely és

több ferences rendi szerzetes, élükön Lőrinc pappal a sereg másik vezetőjével, nem engedelmessé válnak az újabb felhívásnak, és törökbarát árulóknak minősítik a nemeseket és a királyt, és megtörésüket a keresztes hadjárat győzelme előfeltételének tekintik. Dózsa azonban még mindig ragaszkodik az eredeti elképzeléshez, és el akar indulni a törökök ellen. Azt tervezi, hogy egyesíti seregét Szapolyai János erdélyi vajda seregével, és együtt támadják meg az oszmán előőrseket.

A MEGTORLÁS A Dózsa György - féle parasztháború megtorlása nem volt nagyon véres, mert a nemességnek is érdeke volt a termelőerők megtartása, így csak a fővezéreket végezték ki. Dózsa korabeli írások szerint a következő módon végezték ki: "először is tüzes vassal megkoronázták, aztán még élve, meztelenül, lábainál fogva megkötözve saját katonái, akiket közönségesen hajdúknak neveznek, s akiknek cselekedetei annyi sok szörnyűséget hoztak..., fogaikkal szétépték és felfalták." Ezután a testet négyfelé vágták és bitófára függesztették.

F R

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlázsló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015